DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)
den 5 juni 1997 *

I mål C-105/94,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Tribunale civile e penale di Ravenna, Italien, att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Ditta Angelo Celestini

och

Saar-Sektkellerei Faber GmbH & Co. KG,

angående tolkningen av artiklarna 30 och 36 i EG-fördraget och artikel 74.2 c i rådets förordning (EEG) nr 822/87 av den 16 mars 1987 om den gemensamma organisationen av marknaden för vin (EGT L 84, s. 1) jämförd med bestämmelserna i kommissionens förordning (EEG) nr 2676/90 av den 17 september 1990 om fastställande av gemensamma analysmetoder för vin (EGT L 272, s. 1),

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden G.F. Mancini samt domarna G. Hirsch (referent) och H. Ragnemalm,

* Rättegångsspråk: italienska.

generaladvokat: N. Fennelly,
justitiesekreterare: byrådirektören L. Hewlett,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— Ditta Angelo Celestini, genom advokaten Fausto Capelli, Milano, och advokaten Giacomo Damiani, Ravenna,

— Saar-Sektkellerei Faber GmbH & Co. KG, genom advokaten Elena Zanni, Ravenna,

— Italiens regering, genom professor Umberto Leanza, chef för utrikesministeriets avdelning för diplomatiska tvister, i egenskap av ombud, biträdd av Maurizio Fiorilli, avvocato dello Stato,

— Förenade kungarikets regering, genom Stephen Braviner, Treasury Solicitor's Department, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom Antonio Aresu, rättstjänsten, i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 20 juni 1996 av: Ditta Angelo Celestini, företrätt av advokaten Fausto Capelli, Saar-Sektkellerei Faber GmbH & Co. KG, företrätt av advokaten Klaus Rohwedder, Mainz, Tysklands regering, företrädd av dr Ernst Röder, Ministerialrat, förbundsekonomiministeriet, Italiens regering, företrädd av Maurizio Fiorilli, och kommissionen, företrädd av Antonio Aresu,

och efter att den 26 september 1996 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Tribunale civile e penale di Ravenna har genom beslut av den 2 mars 1994, som inkom till domstolen den 29 mars samma år, i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget ställt tre frågor om tolkningen av artiklarna 30 och 36 i detta fördrag och artikel 74.2 c i rådets förordning (EEG) nr 822/87 av den 16 mars 1987 om den gemensamma organisationen av marknaden för vin (EGT L 84, s. 1) jämförd med bestämmelserna i kommissionens förordning (EEG) nr 2676/90 av den 17 september 1990 om fastställande av gemensamma analysmetoder för vin (EGT L 272, s. 1).

2 Frågorna har uppkommit i en tvist mellan Ditta Angelo Celestini (nedan kallad Celestini), som är en vinproducent med säte i Barbiano di Cotignola (Italien), och bolaget Saar-Sektkellerei Faber (nedan kallat Faber), som är tillverkare av mousserande viner med säte i Trier (Tyskland), med anledning av en leverans vin som de tyska myndigheterna beslagtagit och återsänt till Italien, under påstående att vinet innehöll tillsats av vatten.

3 I januari 1991 ingick parterna i målet vid den nationella domstolen ett köpeavtal, enligt vilket Celestini skulle leverera 10 000 hl rött bordsvin till Faber.

4 Varorna levererades i två i stort sett lika stora partier. I motsats till det första partiet blev det andra partiet, som åtföljdes av analysintyg vars exakta innehåll inte uppgivits av parterna men som inte berörde tillsatsen av vatten till vinet, föremål

för kontroller från de tyska myndigheternas sida. Vid sammanträdet förtydligade den tyska regeringen att vinet först och främst hade analyserats med traditionella metoder och att det var uteslutande för att stödja dessa resultat som laboratoriet i Trier därefter tillämpade analysmetoden för vin benämnd "bestämmande av det isotopiska förhållandet O^{16}/O^{18} mellan vatten och vin" (nedan kallad syre 16/18-metoden).

5 Syre 16/18-metoden, som också kallas "forskning" eller "metod" vad avser "magnetisk resonans", skulle användas för att spåra tillsatsen av vatten till vin genom användningen av masspektrometri av isotopiska kvantiteter. Metoden består huvudsakligen av en analys av syreisotoper (O) i vattenmolekylerna (H_2O) i vinet. Syreatomer förekommer i naturen i tre olika isotopiska former: O^{16} (99,8 procent av alla syreatomer), därefter O^{17} (0,04 procent av alla syreatomer) och O^{18} (0,16 procent av alla syreatomer). Genom att förhållandet mellan O^{16}-isotoperna och O^{18}-isotoperna i vattnet i vinprovet analyseras, framgår det genom denna metod att vatten av vegetabiliskt ursprung innehåller fler O^{18}-isotoper än regnvatten och källvatten.

6 Enligt de analyser som utförts vid laboratoriet i Trier skulle vatten ha tillsatts det ifrågavarande vinet. De tyska behöriga myndigheterna beslagtog därför vinet. På initiativ av parterna i målet vid den nationella domstolen utförde därefter andra laboratorier analyser med olika resultat.

7 På Fabers begäran återsände de tyska myndigheterna slutligen vinet till Italien, där en del av vinet sändes till destillering medan den andra delen återsändes till Celestinis vinkällare. Under tiden hade Celestini hävt avtalet.

8 I artikel 1.4 a i förordning nr 822/87 görs en hänvisning till förordningens bilaga I punkt 10. Där definieras vin på följande sätt:

"*Vin*: den produkt som framställs uteslutande genom total eller partiell alkoholjäsning av krossade eller okrossade färska druvor eller av druvmust."

9 Enligt artikel 15.4 i samma förordning är det förbjudet att tillsätta vatten till vin med undantag för vad rådet beslutar. Sådana enologiska behandlingar har aldrig tillåtits enligt gemenskapsrätten. Tillsats av vatten till vin anges inte heller i bilaga VI till den förordning som innehåller en förteckning över tillåtna enologiska förfaranden och behandlingar.

10 I artikel 73.1 i förordning nr 822/87 föreskrivs huvudsakligen att vin som har "varit föremål för enologiska behandlingar som inte är tillåtna enligt gemenskapsregler eller, om sådana regler saknas, enligt nationella bestämmelser, inte [får] erbjudas eller levereras för direkt konsumtion".

11 I detta hänseende föreskrivs följande i artikel 1 i kommissionens förordning (EEG) nr 1972/78 av den 16 augusti 1978 om närmare bestämmelser om enologiska metoder:

"Vin som ... inte lämpar sig för direkt konsumtion får inte utan giltiga skäl förvaras av en producent eller handelsidkare. Vinet får förstöras, men får endast förflyttas om mottagaren är ett bränneri, en ättiksfabrik eller ett företag som skall använda det till industriprodukter. ..."

12 Vad avser kontrollmetoder föreskrivs följande i artikel 74.1 i förordning nr 822/87 i dess lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 1972/87 av den 2 juli 1987 EGT L 184, s. 26):

"1. Följande skall fastställas i enlighet med förfarandet i artikel 83:

a) analysmetoder för bestämning av sammansättningen av de produkter som anges i artikel 1 och regler som gör det möjligt att fastställa om dessa produkter har undergått någon behandling som står i strid med tillåtna enologiska metoder,

..."

13 I artikel 74.2 i samma förordning föreskrivs följande:

"Om analysmetoder för gemenskapen eller de regler som avses i punkt 1 för att spåra och kvantifiera substanser i den aktuella produkten inte har fastställts, skall dock följande analysmetoder användas

a) de analysmetoder som godkänts av generalförsamlingen för Internationella vinkontoret (OIV) och som detta kontor har offentliggjort,

eller

b) ...

c) i avsaknad av metoder enligt a och b, en av följande metoder, vald på grund av dess noggrannhet, repeterbarhet och reproducerbarhet

— en analysmetod som är tillåten i den berörda medlemsstaten, eller

— om det är nödvändigt, någon annan lämplig analysmetod."

14 I artikel 3 i rådets förordning (EEG) nr 2048/89 av den 19 juni 1989 om allmänna bestämmelser för kontroller inom vinsektorn (EGT L 202, s. 32) föreskrivs följande:

"1. Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att förbättra kontrollen av att föreskrifterna för vinsektorn efterlevs, i synnerhet inom de särskilda områden som förtecknas i bilagan.

2. Kontrollerna inom de områden som avses i bilagan skall antingen utföras systematiskt eller genom stickprov ..."

Enligt artikel 13 andra stycket i förordning nr 2048/89 är analysmetoderna de som avses i artikel 74 i förordning nr 822/87.

15 Med stöd av artikel 74.1 i förordning nr 822/87 antog kommissionen förordning nr 2676/90. I denna förordning beskrivs emellertid inte de metoder som gör det möjligt att spåra tillsättning av vatten till vin.

16 Celestini anser att syre 16/18-metoden är olaglig. Celestini har således hävdat att eftersom Faber varken har mottagit leveransen av vin eller bestritt dess lagenlighet, skall Faber ersätta den uppkomna skadan i enlighet med artikel 2043 om skadegörande handlingar i den italienska civillagsamlingen.

17 Den 23 juni 1993 väckte Celestini följaktligen talan mot Faber vid Tribunale civile e penale di Ravenna och yrkade att rätten skulle fastställa dels att Faber är ersättningsskyldigt på grund av underlåtenheten, dels att Celestini hade rätt att inte beakta de åtgärder som de tyska myndigheterna vidtagit samt att företaget hade rätt att marknadsföra den del av produkten som lagrats i dess vinkällare.

18 Den nationella domstolen, som har bedömt att Celestinis yrkande skulle avslås om det vore så, att syre 16/18-metoden vore laglig, har ställt följande tolkningsfrågor till domstolen:

"1) Skall artikel 30 i EEG-fördraget tolkas så, att den hindrar att en medlemsstat inför bestämmelser som hindrar import till och marknadsföring inom dess territorium av en kvantitet vin från en annan medlemsstat, om detta vin åtföljs av vederbörliga analysdokument utfärdade av lagenligt auktoriserade forskningsinstitut i ursprungsmedlemsstaten, enligt vilka en analys av vinet visat att detta uppfyller kraven i de relevanta gemenskapsrättsliga bestämmelserna?

2) Medger artikel 36 i EEG-fördraget att den importerande medlemsstaten i ett fall som det som beskrivs i den första frågan inte beaktar resultaten av den analys av vinet som utförts i den exporterande medlemsstaten, och medger samma artikel att den importerande medlemsstaten har rätt att uppfylla

kraven i denna artikel genom att använda en sådan metod för analys av vin som grundas på isotopiska syreprov som beskrivs i den tredje frågan?

3) Medger artikel 74.2 c i rådets förordning (EEG) nr 822/87 jämförd med bestämmelserna i förordning (EEG) nr 2676/90 att resultaten av en analys som utförts på ett isolerat parti vin med metoden benämnd 'isotopiskt syreprov 16/18' anses vara lagenliga och tillförlitliga i den meningen att de är korrekta, repeterbara och reproducerbara, i fall då a) det inte finns några data beträffande karakteristiken för ett vin från ett visst område, vilka systematiskt samlats under flera vinskördar och som är lämpliga att använda till en verklig jämförelse, b) de enda uppgifter som utgör underlag är analysvärden av magnesium, innehållet av aska och så vidare, vilka bortsett från andra omständigheter förefaller svårligen jämförbara och oförenliga med resultaten av de analyser som utförts?"

Huruvida tolkningsfrågorna kan prövas i sak

19 Kommissionen anser med stöd av den tyska regeringen att begäran om förhandsavgörande skall avvisas på grund av att den italienska domstolen inte är behörig att avgöra det mål som är anhängigt vid den, att en tillräckligt fullständig och detaljerad beskrivning av de faktiska och rättsliga omständigheterna i målet saknas i beslutet om hänskjutande och slutligen att de ställda frågorna saknar relevans.

20 Dessa argument kan inte godtas. Såvitt gäller påståendet om de italienska domstolarnas bristande internationella behörighet, i detta fall med hänsyftning på Tribunale civile e penale di Ravenna, skall det erinras om att det inte ankommer på EG-domstolen att kontrollera om beslutet om hänskjutande har fattats i enlighet med nationella regler om rättens sammansättning och arbetssätt (se särskilt dom av den 11 juli 1996 i mål C-39/94, SFEI m. fl., REG 1996, s. I-3547, punkt 24). Samma sak gäller då det som i förevarande fall är fråga om att bedöma den

internationella behörigheten med stöd av konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 299, 1972, s. 32), med undantag för de fall då bestämmelserna i denna konvention uttryckligen är föremål för begäran om förhandsavgörande.

21 Vad beträffar övriga argument som framförts i syfte att visa att de ställda frågorna skall avvisas, skall det erinras om att det enligt fast rättspraxis ankommer uteslutande på de nationella domstolarna, som handlägger målen och ansvarar för att avgöra dem slutligt, att med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som om de frågor som förs vidare till domstolen är av betydelse (se särskilt dom av den 14 december 1995 i mål C-387/93, Banchero, REG 1995, s. I-4663, punkt 15). Följaktligen är domstolen i princip skyldig att meddela ett förhandsavgörande när de frågor som har ställts avser tolkningen av gemenskapsrätten (se särskilt dom av den 15 december 1995 i mål C-415/93, Bosman, REG 1995, s. I-4921, punkt 59).

22 Domstolen har emellertid bedömt att det i synnerliga fall ankommer på den att för att kontrollera sin egen behörighet granska de förutsättningar under vilka den nationella domstolen fört frågorna vidare till domstolen (se i detta avseende dom av den 16 december 1981 i mål 244/80, Foglia, Rec. 1981, s. 3045, punkt 21). Det är inte möjligt för domstolen att avgöra en fråga som ställts av en nationell domstol annat än om det på ett uppenbart sätt framgår att den begärda tolkningen av gemenskapsrätten saknar samband med verkligheten eller föremålet för tvisten vid den nationella domstolen eller då frågan är hypotetisk och domstolen inte förfogar över de uppgifter om sakförhållanden eller rättsliga förhållanden som är nödvändiga för att frågorna skall kunna besvaras på ett ändamålsenligt sätt (se särskilt domen i ovannämnda målet Bosman, punkt 61).

23 Detta är inte fallet i förevarande mål. Visserligen har varken Celestini eller Faber, som båda bestrider lagenligheten av syre 16/18-metoden, väckt talan vid tysk domstol, som ensam är behörig att avgöra giltigheten av den akt genom vilken de tyska myndigheterna förklarat att vinet i fråga var olämpligt för direkt konsumtion. Enbart detta konstaterande gör det emellertid inte möjligt att fastslå att begäran om förhandsavgörande skall avvisas. Av handlingarna i målet framgår inte någon

annan omständighet som på ett uppenbart sätt tyder på att parterna i målet vid den nationella domstolen skulle ha samverkat för att utverka ett förhandsavgörande från domstolen på grundval av en konstruerad rättstvist, vilket var fallet i det ovannämnda målet Foglia.

24 Det skall därefter konstateras att domstolen i förevarande fall har tillgång till uppgifter om faktiska och rättsliga omständigheter i tillräcklig omfattning för att på ett ändamålsenligt sätt kunna besvara tolkningsfrågorna.

25 Vad slutligen beträffar frågornas relevans har den nationella domstolen förklarat att om domstolens svar skulle medföra att syre 16/18-metoden anses oförenlig med gemenskapsrätten, skulle Celestinis talan komma att ogillas. Det ankommer inte på domstolen att inom ramen för detta förfarande ifrågasätta denna bedömning.

26 Av det ovan anförda följer att domstolen är behörig att besvara de frågor som ställts av Tribunale civile e penale di Ravenna.

Den första och den andra frågan

27 Genom den första och den andra frågan, vilka lämpligen bedöms i ett sammanhang, önskar den nationella domstolen i huvudsak få veta om artiklarna 30 och 36 i fördraget skall tolkas så, att de hindrar att en medlemsstat utför en lämplig kontroll av det vin som producerats i en annan medlemsstat för att undersöka om det uppfyller gemenskapsreglerna, även i det fall då detta vin åtföljs av vederbörliga analysdokument som utfärdats av lagenligt auktoriserade forskningsinstitut i ursprungsmedlemsstaten.

28 Celestini och den italienska regeringen har betonat att den omständigheten att de tyska myndigheterna inte godtagit de kontroller som utförts i Italien utgör ett åsidosättande av principen om ömsesidigt godkännande av nationella kontroller såsom denna följer av artikel 30 i fördraget. De tyska myndigheternas uppträdande skulle inte heller vara motiverat på grundval av artikel 36 i fördraget.

29 Detta påstående saknar grund. Det skall, som den brittiska regeringen och kommissionen har framhållit, erinras om att produktion och marknadsföring av vin är underkastade regler om en gemensam organisation av marknaden, vilka fastställts på ett detaljerat och precist sätt.

30 Enligt artikel 15.4 i förordning nr 822/87 är det förbjudet att tillsätta vatten till vin, eftersom detta utgör en sådan enologisk behandling som är förbjuden enligt artikel 73 i samma förordning.

31 För att säkerställa att vederbörliga enologiska behandlingar används är medlemsstaterna genom artikel 3.1 i förordning nr 2048/89 skyldiga att vidta nödvändiga åtgärder för att förbättra kontrollerna. Enligt artikel 3.2 i denna förordning är medlemsstaterna inte skyldiga att utföra stickprov men får införa systematiska kontroller.

32 Dessa bestämmelser i gemenskapens sekundärrätt skall emellertid i möjligaste mån tolkas i enlighet med bestämmelserna i fördraget och med allmänna gemenskapsrättsliga bestämmelser (se särskilt dom av den 10 juli 1991 i förenade målen C-90/90 och C-91/90, Neu m. fl., Rec. 1991, s. I-3617, punkt 12).

33 De kontrollåtgärder som anges i artikel 3 i förordning nr 2048/89 skulle således inte vara tillåtna om användningen av dem skulle medföra att vin från andra medlemsstater missgynnades, varvid de följaktligen skulle utgöra en sådan åtgärd med

motsvarande verkan som en kvantitativ importrestriktion som är förbjuden enligt artikel 30 i fördraget (dom av den 30 september 1975 i förenade målen 89/74, 18/75 och 19/75, Arnaud m. fl., Rec. 1975, s. 1023, punkt 13). Dessa kontroller får således inte vara av diskriminerande karaktär.

34 I dom av den 22 mars 1983 i mål 42/82, kommissionen mot Frankrike (Rec. 1983, s. 1013, punkt 54), fastslog domstolen för övrigt med avseende på den gemenskapslagstiftning som då var tillämplig, att kontrollerna måste vara nödvändiga för att uppnå de åsyftade målen och att de inte får skapa importhinder som är oproportionerliga i förhållande till dessa syften. Av detta följer att myndigheterna i den importerande medlemsstaten är skyldiga att beakta förekomsten av kontroller som utförs i vinets ursprungsland (se i detta avseende domen i ovannämnda målet kommissionen mot Frankrike, punkt 56). Den anda av samförstånd och samarbete mellan de nationella kontrollmyndigheterna som eftersträvas i förordning nr 2048/89 fordrar således att den importerande medlemsstaten godtar de analysintyg som utfärdats av den medlemsstat där vinet producerats.

35 Det är enligt denna rättspraxis emellertid inte uteslutet att en andra eller kompletterande analys genomförs då det finns skälig anledning att anta att vinet inte uppfyller kraven i gemenskapsrätten.

36 Detsamma gäller i ett fall som det i målet vid den nationella domstolen, där de kompletterande analyser som utförts av den importerande medlemsstaten syftar till att kontrollera egenskaper hos vinet som inte kontrollerats vid den analys som gjorts av den medlemsstat där vinet producerats.

37 Den första och den andra frågan skall därmed besvaras på följande sätt: Artiklarna 30 och 36 i fördraget skall tolkas så, att de inte hindrar att en medlemsstat utför en lämplig kontroll av det vin som producerats i en annan medlemsstat för att undersöka om det uppfyller gemenskapsreglerna, även i det fall då detta vin åtföljs av vederbörliga analysdokument utfärdade av lagenligt auktoriserade forskningsin-

stitut i ursprungsmedlemsstaten, då dessa kontroller utförs på ett icke diskriminerande sätt, i enlighet med proportionalitetsprincipen och med särskilt beaktande av de kontroller som redan utförts i ursprungsmedlemsstaten.

Den tredje frågan

38 Genom den tredje frågan önskar den nationella domstolen veta om syre 16/18-metoden uppfyller kriterierna för noggrannhet, repeterbarhet och reproducerbarhet som uppställs i artikel 74.2 c i förordning nr 822/87.

39 I detta hänseende bör det påpekas att de ovannämnda kriterierna är vetenskapliga. Som generaladvokaten framhåller i punkt 53 i sitt förslag till avgörande kan frågan huruvida syre 16/18-metoden uppfyller kraven i dessa kriterier endast avgöras på grundval av lämplig vetenskaplig bevisning och med ledning av de faktiska omständigheter som är baserade på denna bevisning. I ett fall som det vid den nationella domstolen ankommer det på denna att inom ramen för de processrättsliga reglerna i den nationella lagstiftningen göra dessa bedömningar. Det skall i detta sammanhang tilläggas att den nationella domstolen även skall undersöka huruvida generalförsamlingen för Internationella vinkontoret under tiden har erkänt den ifrågavarande metoden och, i förekommande fall, på vilka villkor detta har skett.

40 Den tredje frågan skall således besvaras så, att det ankommer på den nationella domstolen att inom ramen för de processrättsliga regler som är tillämpliga i den medlemsstaten avgöra om den metod för analys av vin som benämns "bestämmande av det isotopiska förhållandet O^{16}/O^{18} mellan vatten och vin" uppfyller kriterierna för noggrannhet, repeterbarhet och reproducerbarhet enligt artikel 74.2 c i förordning nr 822/87.

Rättegångskostnader

41 De kostnader som har förorsakats den italienska, den tyska och den brittiska regeringen samt Europeiska gemenskapernas kommission, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

— angående de frågor som genom beslut av den 2 mars 1994 förts vidare av Tribunale civile e penale di Ravenna — följande dom:

1) Artiklarna 30 och 36 i EG-fördraget skall tolkas så, att de inte hindrar att en medlemsstat utför en lämplig kontroll av det vin som producerats i en annan medlemsstat för att undersöka om det uppfyller gemenskapsreglerna, även i det fall då detta vin åtföljs av vederbörliga analysdokument utfärdade av lagenligt auktoriserade forskningsinstitut i ursprungsmedlemsstaten, då dessa kontroller utförs på ett icke diskriminerande sätt, i enlighet med proportionalitetsprincipen och med särskilt beaktande av de kontroller som redan utförts i ursprungsmedlemsstaten.

2) **Det ankommer på den nationella domstolen att inom ramen för de processrättsliga regler som är tillämpliga i den medlemsstaten avgöra om den metod för analys av vin som benämns "bestämmande av det isotopiska förhållandet O^{16}/O^{18} mellan vatten och vin" uppfyller kriterierna för noggrannhet, repeterbarhet och reproducerbarhet enligt artikel 74.2 c i rådets förordning (EEG) nr 822/87 av den 16 mars 1987 om den gemensamma organisationen av marknaden för vin.**

Mancini Hirsch Ragnemalm

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 5 juni 1997.

R. Grass

Justitiesekreterare

G.F. Mancini

Ordförande på andra avdelningen